

WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

ZP-KNPS.431.6.7.2019.USZ

Wrocław, dnia 30 kwietnia 2019 r.

Pani
Ewa Trasper
Kierownik
Ośrodka Pomocy Społecznej
w Ciepłowodach

Wystąpienie pokontrolne

W dniach 18, 20 i 21 lutego 2019 r., na podstawie art. 22 pkt 8 oraz art. 126 i art. 127 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz. U. z 2018 r., poz. 1508 ze zm.), zwanej dalej „ustawą” oraz § 5 rozporządzenia z dnia 23 marca 2005 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. z 2005 r. Nr 61, poz. 543 ze zm.) zespół kontrolerów: Urszula Szczebłowska – starszy inspektor wojewódzki, przewodniczący zespołu, Krzysztof Jakubowski – inspektor wojewódzki, kontroler, przeprowadził kontrolę kompleksową w Ośrodku Pomocy Społecznej w Ciepłowodach, pl. Adama Mickiewicza 2, 57-211 Ciepłowody z zakresu realizacji zadań gminy wynikających z ustawy, w szczególności zgodności zatrudnienia pracowników jednostki z wymaganymi kwalifikacjami, jak również zapisów art. 17 ust. 1, art. 17 ust. 2, art. 18 ust. 1 i zadań wynikających z art. 110 ustawy, obejmującą okres od dnia 1 stycznia 2018 r. do dnia 18 lutego 2019 r.

Kontrolę przeprowadzono zgodnie z zatwierdzonym w dniu 13 grudnia 2018 r. przez Wojewodę Dolnośląskiego planem kontroli na I półrocze 2019 r.

W okresie objętym kontrolą jednostką kierowały:

1. Pani Elżbieta Kuś od 7 maja 2007 r. do 20 marca 2018 r.,
2. Pani Ewa Trasper od 20 czerwca 2018 r. do nadal, która wcześniej tj. w okresie od 21 marca 2018 r. do 19 czerwca 2018 r. pełniła obowiązki Kierownika Ośrodka.

Wyżej wymienione osoby są odpowiedzialne za wykonywanie zadań w zakresie kontrolowanych zagadnień.

Podpisany w dniu 29 marca 2019 r. protokół kontroli, do którego nie wniesiono zastrzeżeń, zawierał ustalenia dokonane w oparciu o udostępnioną w toku kontroli dokumentację oraz udzielone wyjaśnienia.

Wojewoda Dolnośląski ocenia pozytywnie z nieprawidłowościami działania Ośrodka Pomocy Społecznej w Ciepłowodach w zakresie zgodności zatrudnienia pracowników jednostki z kwalifikacjami wymaganymi ustawą o pomocy społecznej oraz realizacji zadań wynikających z ustawy.

Z ustaleń wynika, że Gmina Ciepłowody realizuje zadania własne o charakterze obowiązkowym wynikające z art. 17 ust. 1 pkt 1, 2, 3, 4, 5, 6, 10, 11, 14, 16, 17, 18, 19 i 20 ustawy, które dotyczą:

- opracowania i realizacji gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych (pkt 1),
- sporządzania zgodnie z art. 16a oceny w zakresie pomocy społecznej (pkt 2),
- udzielania schronienia, zapewnienia posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym (pkt 3),
- przyznawania i wypłacania zasiłków okresowych (pkt 4),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych (pkt 5),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego (pkt 6),
- świadczenia pracy socjalnej (pkt 10),
- organizowania i świadczenia usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi (pkt 11),
- dożywiania dzieci (pkt 14),
- kierowania do domu pomocy społecznej i ponoszenia odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu (pkt 16),
- sporządzania sprawozdawczości oraz przekazywania jej właściwemu wojewodzie w formie dokumentu elektronicznego, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego (pkt 17),
- utrzymywania ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienia środków na wynagrodzenia pracowników (pkt 18),
- przyznawania i wypłacania zasiłków stałych (pkt 19),
- opłacania składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (pkt 20).

Zadania z art. 17 ust. 1 pkt 7, 8, 9, 15 i 16a ustawy nie były realizowane, bowiem, jak wyjaśnił Kierownik Ośrodka w okresie objętym kontrolą nie wystąpiły potrzeby w zakresie:

- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom niemającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (pkt 7),
- przyznawania zasiłków celowych w formie biletu kredytowanego (pkt 8),
- opłacania składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującymi matką, ojcem bądź rodzeństwem (pkt 9),
- sprawiania pogrzebu, w tym osobom bezdomnym (pkt 15),
- udzielania pomocy osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego (pkt 16a).

Ustalono, że Kierownik Ośrodka nie posiada upoważnienia do wydawania decyzji administracyjnych w zakresie potwierdzania prawa do świadczeń opieki zdrowotnej na podstawie art. 54 ust. 11 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t. j. Dz. U. z 2018 r., poz. 1510 ze zm.). Pracownicy socjalni Ośrodka przeprowadzali wywiady środowiskowe i kompletowali dokumentację, a następnie przekazywali sprawę do rozpatrzenia przez Wójta Gminy Ciepłowody.

Na terenie Gminy Ciepłowody nie ma mieszkań chronionych. Zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 12 ustawy do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy m.in. prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniach chronionych. Brak mieszkania chronionego oznacza, iż ograniczone są możliwości udzielania pomocy zapewniającej osobom przygotowanie do prowadzenia samodzielnego życia w społeczeństwie lub/i mogącej zastąpić pobyt w placówce zapewniającej całodobową opiekę.

Ze złożonych przez Kierownika Ośrodka wyjaśnień wynika, że Gmina nie prowadzi mieszkań chronionych, gdyż na terenie Gminy nie ma lokalu, który mógłby być przeznaczony na mieszkanie chronione. Do OPS w Ciepłowodach nie wpłynął też żaden wniosek o przyznanie miejsca w mieszkaniu chronionym. Ośrodek w najbliższym czasie podejmie działania, służące zabezpieczeniu udzielenia pomocy w formie mieszkania chronionego, o którym mowa w art. 17 ust.1 pkt 12 ustawy o pomocy społecznej, w tym celu przeprowadzi również rozeznanie możliwości zawarcia porozumienia z sąsiednią gminą.

Ustalono, że Gmina Ciepłowody realizuje zadania własne wynikające z art. 17 ust. 2 pkt 1, 4 i 5 ustawy, które dotyczą:

- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych specjalnych (pkt 1),
- podejmowania innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznaczonych potrzeb gminy, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych (pkt 4),
- współpracy z powiatowym urzędem pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, upowszechniania informacji o usługach poradnictwa zawodowego i o szkoleniach oraz realizacji Programu Aktywizacja i Integracja, o którym mowa w przepisach o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (pkt 5).

Nie realizuje natomiast zadania z art. 17 ust. 2 pkt 2 dotyczącego przyznawania pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze z uwagi, na brak wniosków o udzielenie pomocy w tej formie, co wynika ze złożonych wyjaśnień przez Kierownika Ośrodka.

Gmina Ciepłowody nie prowadzi domów pomocy społecznej i ośrodków wsparcia o zasięgu gminnym (art. 17 ust. 2 pkt 3 ustawy). Jak zapewnił Kierownik Ośrodka, osoby wymagające umieszczenia w domu pomocy społecznej kierowane są do placówek położonych najbliżej ich miejsca zamieszkania. Aktualnie z terenu Gminy Ciepłowody w domach pomocy społecznej na terenie innych gmin przebywa 6 osób. Ponadto Kierownik Ośrodka wyjaśnił, że w razie potrzeby osoby będą kierowane do ośrodków wsparcia na terenie powiatu lub województwa.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Ciepłowodach nie opracowywał i nie realizował projektów socjalnych (art. 17 ust. 2 pkt 3a ustawy). Kierownik Ośrodka wyjaśnił, że w okresie objętym kontrolą OPS nie realizował projektów socjalnych, z uwagi na braki kadrowe.

W trakcie kontroli ustalono, że Gmina Ciepłowody realizuje zadanie wynikające z art. 18 ust. 1 pkt 6 ustawy, które dotyczy realizacji zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia (pkt 6).

Zadanie z art. 18 ust. 1 pkt 3 w zakresie organizowania i świadczenia specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi z uwagi na brak wniosków realizowane było tylko w 2018 r.

Zadanie z art. 18 ust. 1 pkt 4, 7, 8 i 9 dotyczące:

- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z kłęską żywnościową lub ekologiczną (pkt 4),
  - przyznawania i wypłacania zasiłków celowych, a także udzielania schronienia, posiłku oraz niezbędnego ubrania cudzoziemcom, o których mowa w art. 5a (pkt 7),
  - przyznawania i wypłacania zasiłków celowych, a także udzielania schronienia oraz zapewnienia posiłku i niezbędnego ubrania cudzoziemcom, którym udzielono zgody na pobyt ze względów humanitarnych lub zgody na pobyt tolerowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (pkt 8),
  - wypłacania wynagrodzenia za sprawowanie opieki (pkt 9),
- nie były realizowane, bowiem jak wyjaśnił Kierownik Ośrodka, w okresie objętym kontrolą nie złożono wniosków na ww. formy pomocy.

Gmina Ciepłowody nie prowadzi i nie rozwija infrastruktury ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi, o których mowa w art. 18 ust. 1 pkt 5. Jak wynika z wyjaśnień Kierownika Ośrodka, mieszkańcy Gminy, jeżeli zaistnieje taka potrzeba, kierowani będą do Środowiskowego Domu Samopomocy w Dzierżoniowie lub Świdnicy.

W Gminie Ciepłowody realizowane było zadanie wskazane w art. 110 ust. 4 ustawy dotyczące koordynacji realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.

Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej nie wytaczał powództwa o roszczenia alimentacyjne (art. 110 ust. 5) zapewnił jednak, że osobom zgłaszającym się pracownicy socjalni udzielali wszelkich informacji w tym zakresie.

W okresie objętym kontrolą Kierownik Ośrodka nie kierował wniosków o ustalenie niezdolności do pracy, niepełnosprawności i stopnia niepełnosprawności do organów określonych odrębnymi przepisami (art. 110 ust. 6 ustawy), jednakże pracownicy socjalni OPS w Ciepłowodach udostępniał niezbędne druki i udzielali wszelkich informacji.

Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej w Ciepłowodach składał Radzie Gminy coroczne sprawozdania z działalności Ośrodka oraz przedstawiał potrzeby w zakresie pomocy społecznej (art. 110 ust. 9 ustawy).

Kierownik OPS w Ciepłowodach spełnia odpowiednie wymogi w zakresie kwalifikacji zawodowych wskazane w art. 122 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej, tj. posiada wymagany staż pracy w pomocy społecznej oraz specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej.

Pracownicy socjalni zatrudnieni w Ośrodku spełniają wymogi odnośnie kwalifikacji zawodowych wskazane w art. 116 i 156 ww. ustawy.

W okresie objętym kontrolą dodatek do wynagrodzenia 250 zł wynikający z art. 121 ust.3a ustawy o pomocy społecznej otrzymywali wszyscy pracownicy socjalni, zatrudnieni w OPS, którzy świadczyli pracę socjalną. W aktach osobowych pracowników socjalnych terenowych znajdują się stosowne pisma o przyznaniu powyższego dodatku oraz przyjęte i podpisane zakresy czynności.

Rejon działania kontrolowanej jednostki obejmuje Gminę Ciepłowody zamieszkałą przez 3 047 mieszkańców, w tym 100 rodzin i osób samotnie gospodarujących objętych pracą socjalną (stan na dzień 31.12.2018 r.) i 3 052 mieszkańców, w tym 20 rodzin i osób samotnie gospodarujących objętych pracą socjalną (stan na dzień 31.01.2019 r.).

W Ośrodku Pomocy Społecznej w Ciepłowodach od 2015 r. nadal zatrudnionych jest tylko 2 pracowników socjalnych (2 etaty) świadczących pracę socjalną w środowisku.

Zgodnie z art. 110 ust. 11 ustawy o pomocy społecznej ośrodek pomocy społecznej powinien zatrudniać pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy, w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na 2 000 mieszkańców lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących.

Art. 110 ust. 12 ustawy o pomocy społecznej stanowi, że „Ośrodek pomocy społecznej zatrudnia w pełnym wymiarze czasu pracy nie mniej niż 3 pracowników socjalnych”. W przypadku OPS w Ciepłowodach wskazany przepis cytowanego artykułu w dalszym ciągu nie jest spełniony, mimo wydanego zalecenia w tym zakresie po kontroli przeprowadzonej w październiku 2015 r. Jak wyjaśnił Kierownik Ośrodka od 1.12.2015 r. ogłasza nabory na ww. stanowisko celem zatrudnienia trzeciego pracownika socjalnego, jednakże do tej pory nie udało się zatrudnić takiej osoby.

W sprawdzonych sprawach dotyczących zapewnienia miejsca tymczasowego schronienia osobom tego pozbawionym stwierdzono następującą nieprawidłowość:

1. Brak zawarcia kontraktu socjalnego w sprawie nr 1 (K.Z.) przed wydaniem decyzji Nr 9141.s.1.66.2018 z dnia 10.04.2018 r. o przyznaniu tymczasowego miejsca schronienia. Zgodnie z art. 48a ust. 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, schronisko dla osób bezdomnych zapewnia osobom bezdomnym, które podpisały kontrakt socjalny, całodobowe, tymczasowe schronienie oraz usługi ukierunkowane na wzmacnianie aktywności społecznej, wyjście z bezdomności i uzyskanie samodzielności życiowej.

W sprawdzonych sprawach dotyczących przyznawania zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego stwierdzono następującą nieprawidłowość:

1. Dołączone do akt zaświadczenia o wysokości osiągniętego wynagrodzenia nie zawierały informacji o wysokości potrąconej zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych oraz składek na ubezpieczenie zdrowotne, emerytalne, rentowe (w części finansowanej przez ubezpieczonego) i chorobowe, co jest niezgodne z art. 107 ust. 5b pkt 7 ustawy, który stanowi, iż sytuację osobistą, rodzinną, dochodową i majątkową osoby lub rodziny ustala się na podstawie zaświadczenia albo oświadczenia o wysokości wynagrodzenia z tytułu zatrudnienia, zawierającego informacje o wysokości potrąconej zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych, składki na ubezpieczenie zdrowotne, składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe w części finansowanej przez ubezpieczonego oraz składki na ubezpieczenie chorobowe.

W sprawdzonych sprawach dotyczących organizowania i świadczenia usług opiekuńczych stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. We wszystkich sprawdzonych sprawach w decyzjach administracyjnych przyznających usługi opiekuńcze brakowało wskazania miejsca ich świadczenia.

Zgodnie z art. 50 ust. 5 ustawy o pomocy społecznej ośrodek pomocy społecznej, przyznając usługi opiekuńcze, ustala ich zakres, okres i miejsce świadczenia.

2. W sprawach nr:

- 1 (L.K.) w wywiadzie środowiskowym z dnia 11.04.2018 r.,
- 2 (M.Ł.) w wywiadzie środowiskowym z dnia 2.10.2018 r.,
- 3 (J.Ś.) w wywiadzie środowiskowym z dnia 3.10.2018 r.

nie została wypełniona i zatwierdzona część IV „Plan pomocy zatwierdzony przez kierownika OPS”.

Zgodnie z § 2 ust. 5 rozporządzenia w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego, na podstawie przeprowadzonego wywiadu pracownik socjalny dokonuje analizy i oceny

sytuacji danej osoby lub rodziny i formułuje wnioski z niej wynikające, stanowiące podstawę planowania pomocy. Sporządzony przez pracownika socjalnego plan pomocy stanowi propozycję, co do sposobu postępowania w danej sprawie. Ostateczne rozstrzygnięcie, w jakiej formie i jakim wymiarze świadczenia zostaną przyznane należy do kierownika ośrodka pomocy społecznej. Nie jest poprawne, jeżeli Kierownik Ośrodka nie wypełnia i nie podpisuje wywiadu, nie wskazując rozstrzygnięcia, w jakiej formie i wymiarze pomoc zostanie udzielona. Plan pomocy zatwierdzony przez Kierownika Ośrodka stanowi podstawę do kontynuowania realizacji decyzji przyznającej zatwierdzone świadczenie.

3. W sprawie nr 4 (M.L.) decyzją Nr OPS.9141.op.3.3.2018 z dnia 29.12.2017 r. przyznano Stronie pomoc w formie usług opiekuńczych na okres od 1.01.2018 r. do 31.12.2018 r. w wymiarze 1 godziny dziennie, 1 dzień w tygodniu. Odpłatność ustalono w oparciu o Uchwałę Nr 143/XXXII/2017 Rady Gminy w Ciepłowodach z dnia 6 czerwca 2017 r. na poziomie 20% rzeczywistego rozliczenia miesięcznego, wskazując jednocześnie koszt 1 godziny usług w wys. 13,00 zł. Powyższa Uchwała została zmieniona Uchwałą Nr 172/XL/18 Rady Gminy w Ciepłowodach z dnia 24 stycznia 2018 r., w § 2 ust. 4 ustalono koszt 1 godziny usług opiekuńczych w wys. 16,51 zł (w mocą obowiązującą od 9.02.2018 r.) W okresie od 9.02.2018 r. do 28.02.2018 r. Ośrodek nie zmienił stronie odpłatności za świadczone usługi. Odpłatność została zmieniona dopiero od 1.03.2018 r. na podstawie decyzji Nr OPS 9141.op.3.49.2018 z dnia 1.03.2018 r. W związku powyższym Strona poniosła odpłatność za usługi w lutym 2019 r. w wys. 10,40 zł zamiast 12,50 zł.

W sprawdzonych sprawach dotyczących kierowania do domu pomocy społecznej i ponoszenia odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W sprawie: nr 1 (J.S.) w decyzji 9132.7.33.2019 z dnia 14.02.2019 r. dotyczącej skierowania do domu pomocy społecznej od dnia 15.02.2019 r. i ustalenia odpłatności za pobyt w tej placówce brak wskazania kwoty odpłatności Strony za pierwszy niepełny miesiąc jej pobytu w placówce.

Powyższe jest niezgodne z zapisem art. 107 § 1 i 3 k.p.a. Przedmiotowy zapis wskazuje, jakie elementy powinna zawierać decyzja. Jednym z nich jest rozstrzygnięcie, które w sprawach pomocy społecznej winno być sformułowane ze szczególną dbałością o jasność i precyzję wypowiedzi, bowiem kierowane jest do osób, które mogą mieć problemy z prawidłowym zrozumieniem jego treści. W rozstrzygnięciu decyzji ustalającej

odpłatność strony umieszczonej w domu pomocy społecznej w trakcie miesiąca należało wskazać faktyczną kwotę ponoszonej odpłatności za niepełny miesiąc kalendarzowy.

W sprawach dotyczących specjalnych zasiłków celowych, stwierdzono następującą nieprawidłowość:

1. W sprawie nr 1 Z.B. decyzją Nr 9141.c.s.13.115.2018 z dnia 9.08.2018 r. przyznano specjalny zasiłek celowy (w sierpniu 2018 r.) na potrzeby lecznicze w kwocie 1 000,00 zł. W uzasadnieniu decyzji wskazano między innymi, że „ (...) ww. i jego żona chorują przewlekłe, wymagają systematycznego leczenia. Koszty związane z leczeniem i dojazdami na leczenie, w znacznym stopniu obciążają budżet domowy rodziny”. W przedłożonych w trakcie kontroli aktach sprawy znajdowały się dokumenty potwierdzające chorobę żony i konieczność ponoszenia wydatków związanych z jej leczeniem, brakowało natomiast dokumentów potwierdzających leczenie Strony.

W artykule 7 ustawy o pomocy społecznej pomocy wskazano w szczególności powody udzielania osobom i rodzinom pomocy społecznej. W punkcie 7) wskazano długotrwałą lub ciężką chorobę. Ponieważ w rodzinie przekroczone zostało kryterium dochodowe wynikające z art. 8 ustawy, zgodnie z art. 41 ust. 1 w szczególności uzasadnionych przypadkach osobie albo rodzinie o dochodach przekraczających kryterium dochodowe może być przyznany specjalny zasiłek celowy (...), który nie podlega zwrotowi. Udzielenie pomocy w powyższej formie wymaga jednak właściwego udokumentowania szczególnej sytuacji rodziny, która spowodowała brak możliwości przezwyciężenia trudności życiowych przy wykorzystaniu własnych środków.

W sprawdzonych sprawach dotyczących organizowania i świadczenia specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi, stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W oparciu o przedłożone dokumenty ustalono, że osoby świadczące specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi spełniają wymogi w zakresie wymaganych kwalifikacji zawodowych określone w § 3 pkt 1 i 2 Rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005 r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych (Dz. U. Nr 189, poz. 1598 ze zm.).

Jednakże, na podstawie potwierdzonego w trakcie kontroli przez Kierownika OPS w Ciepłowodach zakresu specjalistycznych usług opiekuńczych świadczonych osobie wynikało, że były to również usługi wskazane w § 2 ust. 1 lit. a) rozporządzenia Ministra

Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005 r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych. (

Pani K.B. nie posiadała kwalifikacji, o których mowa w § 3 pkt 4 rozporządzenia w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych do świadczenia tego rodzaju usług tj. przeszkolenia i doświadczenia w zakresie: 1) umiejętności kształtowania motywacji do akceptowanych przez otoczenie zachowań; 2) kształtowania nawyków celowej aktywności; 3) prowadzenia treningu zachowań społecznych. Natomiast Pani K.F. ukończyła powyższe szkolenie - Trening Umiejętności Społecznych terapia grupowa dzieci ze spektrum autyzmu, dopiero w dniu 19.08.2018 r.

Powyższe usługi opiekunki bez kwalifikacji świadczyły w okresie od 12.01.2018 r. do 30.06.2018 r. w łącznym wymiarze 24 godzin. Koszty ich realizacji wynoszące 1 680,00 zł (24 godziny x 70,00 zł – stawka za 1 godzinę usługi) nie mogą zatem stanowić wydatku z budżetu wojewody, jako dotacja na realizację zadania zleconego, o którym mowa w art. 18 ust. 1 pkt 3 ustawy o pomocy społecznej. Kwotę 1 680,00 zł należy uznać, jako dotację wykorzystaną niezgodnie z przeznaczeniem, która podlega zwrotowi wraz z odsetkami do budżetu państwa.

2. W decyzjach Nr 9141.us.1.11.2018 z dnia 11.01.2018 r. i Nr 9141.us.1.133.2018 z dnia 12.09.2018 r. dotyczących przyznania specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi (sprawa E.B.) wskazywano rodzaj specjalistycznych usług opiekuńczych, który nie był zgodny z rozporządzeniem Ministra Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005 r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych (Dz. U. Nr 189, poz. 1598 ze zm.).

W § 2 powyższego rozporządzenia szczegółowo wskazano rodzaje specjalistycznych usług opiekuńczych dostosowanych do szczególnych potrzeb osób wymagających pomocy w formie specjalistycznych usług, wynikających z rodzaju ich schorzenia lub niepełnosprawności, świadczone przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem. W decyzjach przyznających pomoc w powyższej formie należało, zatem wskazać zgodnie z § 2 rozporządzenia rodzaje specjalistycznych usług, jakie będą świadczone osobie.

3. W decyzjach administracyjnych przyznających specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi brakowało wskazania miejsca ich świadczenia.

Analogicznie jak w sprawach dotyczących przyznawania usługi opiekuńczych zgodnie z art. 50 ust. 5 ustawy o pomocy społecznej ośrodek pomocy społecznej, przyznając usługi, winien ustalić ich zakres, okres oraz miejsce świadczenia.

W wyniku przeprowadzonego postępowania kontrolnego stwierdzono następujące nieprawidłowości:

- a) brak spełnienia wskaźnika zatrudnienia pracowników socjalnych zgodnie z art. 110 ust. 12 ustawy,
- b) brak prowadzenia i zapewnienia miejsc w mieszkaniach chronionych,
- c) brak zawarcia kontraktu socjalnego z osobą bezdomną przed wydaniem decyzji administracyjnej o przyznaniu jej tymczasowego miejsca schronienia,
- d) nieprawidłowe zaświadczenia o wysokości osiągniętego wynagrodzenia w aktach osób, którym został przyznany zasiłek celowy w związku ze zdarzeniem losowym,
- e) brak wskazania miejsca świadczenia usług w decyzjach administracyjnych przyznających usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- f) nierzetelnie sporządzanie wywiadów środowiskowych - brak wypełnienia i zatwierdzenia części IV wywiadu środowiskowego „Plan pomocy zatwierdzony przez kierownika OPS,
- g) przeliczenie odpłatności za usługi opiekuńcze od niewłaściwej daty,
- h) brak wskazania kwoty odpłatności Strony za pierwszy niepełny miesiąc jej pobytu w domu pomocy społecznej,
- i) brak dokumentów dotyczących jednego z członków rodziny potwierdzających powód przyznania specjalnego zasiłku celowego,
- j) w decyzjach dotyczących przyznania specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi wskazywanie rodzaju specjalistycznych usług opiekuńczych, niezgodnego z rozporządzeniem w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych,
- k) realizowanie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi przez osobę nie posiadającą kwalifikacji wymaganych rozporządzeniem w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych.

Wobec stwierdzonych nieprawidłowości wydaje się następujące zalecenia pokontrolne:

1. Uregulować kwestię zatrudnienia pracowników socjalnych tak, aby Ośrodek zatrudniał w pełnym wymiarze czasu pracy nie mniej niż 3 pracowników socjalnych.

Podstawa prawna: art. 110 ust. 12 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2018 r., poz. 1508 ze zm.).

Termin wykonania: do 30 czerwca 2019 r.

2. Podjąć działania zmierzające do realizacji zadania własnego gminy o charakterze obowiązkowym dotyczącego prowadzenia i zapewnienia miejsc w mieszkaniach chronionych.

Podstawa prawna: art. 17 ust. 1 pkt 12 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2018 r., poz. 1508 ze zm.).

Termin wykonania: 31 października 2019 r.

3. Przed wydaniem decyzji o przyznaniu pomocy w formie tymczasowego miejsca schronienia w schronisku dla osób bezdomnych zawierać ze Stroną kontrakt socjalny.

Podstawa prawna: art. 48a pkt 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2018 r., poz. 1508 ze zm.).

Termin wykonania: na bieżąco.

4. Sytuację osobistą, rodzinną dochodową i majątkową osób ubiegających się o pomoc ustalać na podstawie dokumentów wskazanych w art. 107 ust. 5b ustawy o pomocy społecznej.

Podstawa prawna: art. 107 ust. 5b ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2018 r., poz. 1508 ze zm.).

Termin wykonania: na bieżąco.

5. W decyzjach administracyjnych przyznających pomoc w formie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi oprócz okresu i zakresu przyznanych usług wskazywać również miejsce ich świadczenia.

Podstawa prawna: art. 50 ust. 5 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2018 r., poz. 1508 ze zm.).

Termin wykonania: na bieżąco.

6. Wywiady środowiskowe sporządzać prawidłowo i rzetelnie tj. Kierownik Ośrodka winien każdorazowo wypełniać i zatwierdzać plan pomocy wskazany w części IV kwestionariusza wywiadu środowiskowego określonego w załączniku nr 1 do rozporządzenia stanowiący podstawę do wydania decyzji przyznającej zatwierdzone świadczenie.

Podstawa prawna: § 2 ust. 5 i 6 rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 sierpnia 2016 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego (t. j. Dz. U. z 2017 r., poz. 1788).

Termin wykonania: na bieżąco.

7. Przeliczenia odpłatność za przyznane usługi opiekuńcze dokonywać od daty obowiązywania podjętej Uchwały Rady Gminy w Ciepłowodach w zakresie szczegółowych zasady przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz szczegółowych warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat jak również tryb ich pobierania.

Podstawa prawna: art. 50 ust. 6 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2018 r., poz. 1508 ze zm.).

Termin wykonania: na bieżąco.

8. Decyzje administracyjne sporządzać w sposób rzetelny. Zawierać w nich dane zgodne ze stanem faktycznym tj.

- w decyzjach ustalających odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w domu pomocy społecznej dla osób umieszczonych w placówce w ciągu miesiąca wskazywać zarówno kwotę miesięcznej odpłatności Strony jak również kwotę odpłatności osoby za pierwszy niepełny miesiąc jej pobytu w placówce,

Podstawa prawna: art. 107 § 1 i 3 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. kodeks postępowania administracyjnego (t. j. Dz. U. z 2018 r., poz. 2096 ze zm.).

Termin realizacji: na bieżąco.

9. Pomocy w formie specjalnego zasiłku celowego udzielać w oparciu o właściwie udokumentowaną szczególną sytuację rodziny, uzasadniającą przyznanie świadczenia.

Podstawa prawna: art. 41 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2018 r., poz. 1508 ze zm.).

Termin realizacji: na bieżąco.

10. W decyzjach administracyjnych przyznających specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi wskazywać rodzaj usług zgodny z rozporządzeniem w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych.

Podstawa prawna: § 2 rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005 r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych (Dz. U. Nr 189, poz. 1598 ze zm.).

Termin wykonania: na bieżąco

11. Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi, wskazane w § 2 pkt 1 lit. a rozporządzenia w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych winny świadczyć wyłącznie osoby posiadające kwalifikacje, o których mowa w § 3 pkt 4 tego rozporządzenia.

Podstawa prawna: § 3 pkt 4 rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005 r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych (Dz. U. Nr 189, poz. 1598 ze zm.).

Termin wykonania: na bieżąco.

Mając na uwadze powyższe, koszty realizacji usług (wskazane w § 2 pkt 1 lit. a rozporządzenia w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych) przez opiekunki bez wymaganych kwalifikacji w okresie od 12.01.2018 r. do 30.06.2018 r. w łącznym wymiarze 24 godzin tj. kwota ogółem 1 680,00 zł (24 godziny x 70,00 zł) należy uznać, jako dotację wykorzystaną niezgodnie z przeznaczeniem, która podlega zwrotowi do budżetu państwa wraz z odsetkami w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych.

Podstawa prawna: art. 8 ust. 3, art. 106 ust. 3b ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2018 r., poz. 1508 ze zm.) oraz art. 169 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (t. j. Dz. U. z 2017 r., poz. 2077 ze zm.).

Termin wykonania: 15 dni od dnia otrzymania wystąpienia pokontrolnego.

POUCZENIE

Zgodnie z art. 128 ust. 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2018 r., poz. 1508 ze zm.) kierownik jednostki podlegającej kontroli może w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych zgłosić do nich pisemne zastrzeżenia do Dyrektora Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu. W przypadku niewniesienia zastrzeżeń do sformułowanych zaleceń pokontrolnych uprzejmie proszę o poinformowanie tutaj Wydziału, w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego pisma, o sposobie wykorzystania wyników kontroli, realizacji powyższych zaleceń lub przyczynach braku ich realizacji.

Otrzymują:

1. Pan Łukasz Białkowski
Wójt Gminy Ciepłowody

2. a/a
KIEROWNIK ODDZIAŁU
Kontroli i Nadzoru w Pomocy Społecznej
w Wydziale Zdrowia i Polityki Społecznej

Ewelina Zygmunt

Z up. WOJEWODY DOLNOŚLĄSKIEGO

Iwona Drelichowska-Stopa
Dyrektor Wydziału
Zdrowia i Polityki Społecznej